

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Fritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Фрічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Fritchard Ave. and McGregor St. Winnipeg, Man. Canada.

РАДЯНСЬКО-ЯПОНСЬКА УГОДА.

Радянсько-японська угода, підписана 20. січня 1925 р., викликала не то захоплення, не то тривогу в правительствених кругах імперіалістичних країн, що зацікавлені в опануванні і експлуатації далекого сходу.

Відбувся на цю угоду навіть бувший німецький кайзер Вільгельм, що бачив в ній величезну небезпеку для цілого світа. "Величезна небезпека, яку я один, зі всіх пануючих в Європі, предсказував майже чотири століття тому назад — говорить бувший кайзер — тепер здійснилася".

"Франція — говорить далі Вільгельм — допомагає чорній расі; Росія допомагає жовтій расі; а Америка і Велика Британія допомагають білій расі. З ким же стане Німеччина? З ким її бути?" — питає він. І тут же не договори, тільки дав до зрозуміння, що він знав-би, куди її понести, як-що Америка й Велика Британія допомогли-б йому повернути на німецький трон, на який він все ще надіється.

Оці бачача буржуазія, це немов доір Аліянтам за те, що вони знищили плани німецьких імперіалістів і викинули їх туди ж як ішим із далекого сходу, а самі не зміogli втримати своєї долі. Бо в самому ділі, радянсько-японська угода заключена в кілька місяців після радянсько-китайської угоди, це незвичайна подія радянської дипломатії і впливу на далекого сходу і великий удар, в першу чергу проти американських і британських імперіалістів.

Щоб зрозуміти значення радянсько-японської угоди, треба поглянути на її зміст. А зміст цей ось такий:

З того менту, як ця угода увійде в силу, між обома країнами відновлюється нормальна дипломатична та консульська взаємодія. Договори, конвенції й угоди крім поремурського договору, складені між Японією та Росією до 7. листопада 1917 року, підлягають перегляду на конференції, що має відбутися. Після того, як ця угода увійде в силу, буде переглядено конференції 1907 року про ловлю риби, відповідно до нових умов, до підписання нової конвенції залишаються в силі практичні заходи Радянського уряду 1924 р., які були встановлені при згоді в оренду рибних уластків японським підданним. Після того, як увійде в силу ця угода слід переглянути й складену угоду про торгівлю та мореплавання.

До того часу взаємовідносини між обома країнами будуть регулюватися на основі таких принципів:

1. Громадяне країн, що підписали угоду, відповідно до законів своєї країни користуються:

- a) повною волею в'їзду подорожування та мешкання на території другої країни,
б) постійною та повною охороною свого життя та майна.
2. Кожна з сторін, що підписали цю угоду, на своїй території в можливих розмірах та відносно до законів країни дає громадянам іншої країни право приватної власності, волю провадити торгівлю, судоправство, промисловість та іншу мирну працю.

3. Не обмежуючи прав кожної із сторін, що підписали цю угоду, слід регулювати торгівлю, згідно з законами про міжнародну торгівлю. Ні одна з сторін не може видавати правила проти другої сторони, які-б забороняли, обмежували, звязували та затримували розвиток економічних та інших зв'язків обох країн. Обидві країни мають намір дати одна одній найбільш сприятливі умови для торгівлі, навігації та промисловості.

Що до пропавшої, то угода визначає обов'язний намір С.Р.С.Р. та Японії жити мирно одна з другою й провадити свої внутрішні справи по своїх законах, утримуватися та утримувати всіх осіб, що знаходяться на громадській службі, а також організації, що дістають від сторони угоди яку-небудь фінансову допомогу, від усякого акту, який міг би бути небезпечним для спокою будь-якої частини території Японії або С.Р.С.Р.

Згідно з угодою ні одна з сторін не дозволить перебувати на своїй території або на тій, що знаходиться під її контролем організаціям і групам, що називають себе урядом якої-небудь частини країни другої сторони.

Спеціальні статті угоди для розвитку економічних взаємовідносин між обома країнами передбачає передачу урядом С.Р.С.Р. Японії концесій на експлуатацію природних багатств на території С.Р.С.Р.

Ратифікація цієї угоди обох країн повинна відбутися як найскорше. Обмін ратифікацій має відбутися в Пекіні також як найскорше.

У розвиток цієї угоди що до передачі урядом С.Р.С.Р. концесій японським громадянам до угоди додається спеціальний протокол, згідно з яким уряд С.Р.С.Р. згодився віддати Японцям, як концесію, в експлуатацію 50% землі, що має в собі нафту на північному Сахаліні, яка земля вже розроблена Японцями. Кожний учасок з цієї землі розбивається на квадрати, по шахматному принципу, при чому кількість квадратів, яка становить 50% всієї розробленої Японцями землі передається в експлуатацію Японцям при умові, що ці квадрати не будуть суміжні один з одним, але повинні однак містити на собі ті джерела, які тепер уже розробляють Японці. Що-ж до решти учасків то, коли-б було бажання С.Р.С.Р. віддати їх у концесію чужоземцям, Японці мають однакове право з чужоземцями.

С.Р.С.Р. дозволяє японським товариствам, за рекомендацією японського уряду, провадити розшук нафтових джерел на протязі 5—10 років на східному березі північного Сахаліну в 100 квадратних верст, які повинні бути розроблені на протязі року після складання концесійного контракту. Коли після цього Японці виявлять нові джерела, 50% площі з джерелами буде як концесія передана Японцям.

С.Р.С.Р. дає Японцям вугляку концесію на західному березі Сахаліну, площа якої буде визначена слідуючим контрактом. Коли-б С.Р.С.Р. захотів віддати в концесію чужоземцям

нерозроблену ним землю, Японці мають однакове право з іншими чужоземцями.

Японія що року виплачує Радянському урядові, відповідно до вуглячних покладів від 5—8% валового здобутку, а з нафти 5—15% валового здобутку. У випадку, коли почне бити фонтан, цей відсоток може бути підвищений до 45% валового здобутку.

Докладний концесійний контракт буде складено не пізніше 6 місяців з дня підписання основної угоди й не пізніше 5 місяців з дня закінчення евакуації північного Сахаліну Японцями.

В угоді є спеціальні постанови про порядок і оренду північного Сахаліну та про передачу його Радянській владі.

У другому додаткові до угоди найголовнішими є такі статті:

1. Кожний з урядів передає другому рухоме та нерухоме майно, що належить посольству та консульству тої або іншої країни, яке знаходиться на її території.

2. Питання про борги урядові або підданім Японії по публичних позиках та в знаках скарбниці, які випущені попереднім російським урядом, а саме: імператорським і тимчасовим, що був за ним, відкладаються до дальших переговорів між урядами Японії та С.Р.С.Р. При вирішенні цих питань уряд або піддані Японії не будуть у більш несприятливих умовах ніж ті, які уряд С.Р.С.Р. міг би визначити у аналогічних випадках.

Всі справи й претензії одної країни до уряду другої — відкладаються до слідуючих переговорів між японським урядом та урядом С.Р.С.Р.

Повище подана угода, яку в Японії прийнято урочисто й задоволенням, свідчить про те, що Японія, остаточно, вирішила відсадуватися від спілки протирадянських імперіалістів і не входить з ними в дальші протирадянські комбінації та забезпечити собі мирні стосунки з Радянським Союзом. Виступ з протирадянського блоку такого міжнародного значіння країни, як Японія, не міг не викликати захоплення в імперіалістичних кругах Америки й Європи та жалю в серці буржуазного німецького кайзера. Ця угода викличе теж скоро наслідки у внутрішній політиці всіх імперіалістичних держав та у їхньому відношенні до Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

НОТАТКИ ПРО ФРАНЦІЮ.

Країна грошового ринку до імперіалістичної війни, Франція після "перемоги", що дісталася її ціною 1,700,000 трупів, мільйонів покалічених та кількох зруйнованих департаментів, збралася після повернення на лono вітчизни провінції Ельзаса та Лотарингії теж країною великої металургії. Але ні перемога, ні величезний розвиток її промисловості не врятували її від майбутнього "краху".

Надзвичайна державна заборгованість (якесь там дрібний мільярдів з 500), повна залежність від англо-американського капіталу, повсякчасна нестачість валюти в самій країні, — а через це безупинний зрост дорожчезни життя, — підточують підвалину усяєї державної будівлі. Не дурно вся поважлива буржуазна преса випущує статті, присвячені фінансовій кризі. Газета "Ля Журне Індустріель" (ч.20-63, від 13. грудня 1924 року) відверто говорить про "можливого банкрута" і шукає ліків, щоб запобігти лихові, що ось насувається. Буржуазія шукає порятунку. Після невдалої спроби так званого "Національного блоку" в особі гл'ята Пуанкаре, що пообіцяв, ніби то "Німеччина заплатить" їй крило під старому вивіскою на новий лад "лівого блоку" взялося рятувати та удосконалити республіку. Здобувши ціною тепленьких посад повну підтримку соціалістів, "лівий блок" перед виборами 11 травня теж наперцем. Але й його об'янки теж ціцого неспроможні були врятувати. Суворо дійсність де далі все ближче дозодить до катастрофи. І вже повстає нова громадська сила — фашизм під проводом славновісного перекінчика Мієрана. Боротьба між "лівним блоком" та фашизмом буде завзята і відносно довгочасна, бо "лівий блок" має в запасі ще де-кільках "ратівників", от як Бріан, Лушері і сам Кайо.

Зворушила в всякому разі однасторонність правого, а також і лівого блоків вкупі з майбутніми фашистами, перед комуністичною небезпекою. Тут вже вони всі порозумілися. Безперечний зростає впливу на справі їх робітничі маси французької компартії завдає їм усім жаху і гарте їх в "єдиний буржуазний блок", прикрашений на своїому лівому крилі не менш заподаними соціалістами та анархістами.

Першим гаслом був величезний мітинг, влаштований компартією 9-го листопада з нагоди роковин Жовтневої революції. Понад 20 тисяч робітників з нечуванним вже давно захопленням відповіли на заклик партії. Потім 23. листопада підчас переноси тіла Жореса до Пантеону. Партія, вже майже цілком скінчивши в Парижі

ЕСТОНСЬКІ ФАШИСТИ.

Представники банків і торговельних промисловців в Естонії вирішили представити голові держави декларацію через спеціальну обрану делегацію з вимогою примусово оподаткувати на протязі року всіх громадян на загальну суму в 200 мільйонів марок з тим, щоб ці кошти пішли на утримання фашистської "Ліги Оборони".

ВАЖНІШІ УХВАЛИ З'ІЗДУ ТУРФДІМ.

(Продовження.)

РЕЗОЛЮЦІЯ-ПРИВІТ ЖІНОЧІЙ ЛІТЕРАТУРНОЇ СТУДІЇ, СПІЛКИ СЕЛЯНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ "ПЛУГ" В ХАРКОВІ. (На руки т. С. Пилипенка.)

Дорогий Товаришу! Перечитавши привіт від жіночої літературної студії спілки селянських письменників "Плуг" до жіночої секції при Товаристві Укр. Роб.-Фарм. Дім в Канаді, надісланий Вами через секретаря Виконкому нашого Товариства — Шестий З'їзд Товариства Укр. Роб.-Фарм. Дім, який зібрався в днях 26, 27, і 28. січня 1925 р., в Укр. Роб. Домі в Вінніпегу, і на якуму жіноча секція зареєстрована 22-ма делегатками з різних місцевостей Канади — широ вітає жіночу літературну студію спілки селянських письменників "Плуг" в їх праці на культурному полі для добра працюючих нашої дорогої Радянської України. Делегатки жіночої секції на шестому з'їзді ТУРФДім сердечно вітають своїх товаришок з жіночої літературної студії і раді бачити їх твори в своєму журналі "Робітниця" та піддержувати з ними стабільний зв'язок.

Дорогі Товаришкі! Передайте від нас в своїх журналах ширший привіт селянкам і робітницям Радянської України! Скажіть їм, що ми слідили за їх завзятю героїською боротьбою з ворогами працюючих і радіємо з їх світлої перемоги на всіх фронтах: політичному, економічному та культурному.

Вітаючи Вас з перемогою, ми ні на хвилину не забуваємо за наших сестер, селянок і робітниць Західної України, що томляться під гнетом осканженної польської шляхти, румунських бояр і чехословацької буржуазії, Жертви польських катів — Ольги Бєсаєрава і Марія Вербенець — ключіть о помсту!

І недалекий той час, коли селянки і робітнички Західної України визволяться з неволі і злучаться разом з Вами під одним прапором Радянської України.

ПРИВІТ СЕЛЯНСЬКОМУ ІНТЕРНАЦІОНАЛОВО.

З'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім, що зібрався 26, 27, і 28. січня 1925 р., у Вінніпегу і репрезентує організоване українське робітництво і фармерство Канади, широ вітає Селянський Інтернаціонал, однокордо міжнародного представника і провідника селянських трудових мас, що поруч з міжнародним організованим індустріальним робітництвом веде працюючих рілі по правильному шляху до освободження зпід капіталістичного гнету і визиску. Українські фармери з'окрема радіють створенням Селянського Інтернаціоналу і надіються, що він допоможе селянським трудовим масам всіх країн об'єднатися в одну могутню організацію, яка в злучі з міжнародним організованим робітництвом поведе їх в боротьбі до остаточної перемоги над теперішнім несправедливим капіталістичним ладом, до збудування ладу справедливою, в якому не буде визиску і тільки корисна громаді праця дасть всім право користуватися її плодами.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ШКІЛЬНОГО, ОСВІТНЬОГО І МИСТЕЦЬКОГО ПРАЦІ ТОВАРИСТВА.

Взявши на увагу зростаючий поширення праці Р.Д.Ш., загально-освітньої і мистецької праці у всіх відділах Товариства, З'їзд уважає, що на-

зріла потреба централізування цієї праці і загального її впорядкування та кращого ведення. Для того З'їзд постановляє, щоб Ц.Е.К. назначив Центральною Шкільну Раду, Центральною Освітнім Комітет і Центральною Мистецький Комітет (кожний із трох членів), які мають підготувати план для впорядкування, поглиблення і одночасного провадження праці в тих галузях, для яких ці комітети встановлені. Ц.Ш.Р., Ц.О.К. і Ц.М.К. мають працювати під стислою контролею і наглядом Ц.Е.К.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРО ВИЩИЙ ОСВІТНІЙ КУРС.

Визначивши незвичайно важною і пекучою справою основи Вищого Освітнього Курсу для підготовки так учителів для Робітничих Літучих Шкіл та здатних робітників в організації, як і для загального поглиблення знання всіх тих членів організації, що зможуть з цього курсу скористати, а також рахуючись з загальним домаганням відділів ТУРФДім, щоб такий курс встановити,

З'їзд постановляє, щоб Вищий Освітній Курс відкрити на протязі 6 місяців, почавши від початку мая аж до кінця жовтня цього року у Вінніпегу.

З'їзд далі постановляє, що загальні кошти Вищого Освітнього Курсу (включаючи кошти вдержання учеників, учителів і приборів) мають бути розподілені на всі відділи Товариства, пропорційно до членства, за виключенням відділів Жіночої Секції, які мають зложити на ту ціль за кожну свою членку половину того, що виходить на кожного члена.

Вищий Освітній Курс має бути ведений під безпосереднім наглядом і контролею Ц.Е.К. Товариства. Ц.Е.К. має сам визначити список членів і членкинь Товариства, котрі на його думку мають вчитися на Вищому Освітньому Курсі на кошті Товариства. Всі ті членкині, що бажали-б вчитися на Вищому Освітньому Курсі на власний кошт, мають бути прийняті Ц.Е.К. без всякої оплати за науку. Ц.Е.К. має право виключити котрого-небудь ученика, або котру-небудь ученицю з В.О.К., як що він, або вона, занедбуватиме науку або виявляться для цього інші поважні причини.

Для реалізації цього плану, Ц.Е.К. має зараз по З'їзді знайти учителів для В.О.К. і в порозумінню з ними визначити найкращіші предмети, що їх мають учителі вчити на В.О.К. та виготовити план науки. Після того має Ц.Е.К. злати список учеників і учениць, довідатися від них, чи вони зможуть прибути на В.О.К. Рівночасно має Ц.Е.К. оповістити час приймання аплікацій. Коли спис учеників і учениць та учительські сили будуть заповнені, тоді Ц.Е.К. має обчислити приблизні кошти В.О.К., розподілити їх на всі відділи, повідомляючи кожний з них про квоту, яку він має вповнити. Відділи можуть сплачувати свої квоти ратами, і зараз після першого повідомлення, обов'язані прислати до Ц.Е.К. першу свою рату, щоб забезпечити перші видатки при розпочатті В.О.К.

Після закінчення В.О.К., Ц.Е.К. обов'язаний дати відділам Товариства окремі звіти про його вислід разом з рахунковим звідомленням.

Кожний ученик і кожна учениця, що покінчить науку на В.О.К. на кошті Товариства, обов'язані будуть найменше один рік вчити в таких Р. Д. Школах, або зспівати тяжку працю в організації, яку Ц.Е.К. їм визначить.

(Далі буде.)

В КРАЇНІ НЕВОЛИ І СЛІЗ.

НА ЗАХИСТ ТОВАРИСТВА ЛАНЦУЦЬКОГО.

Постанова польського союму видати судові комуністичного посла тов. Ланьцукото та його арештування, викликали велике обурення поміж польськими робітниками.

Польські газети повідомляють, що останніми днями стіни домі в Варшаві вкриті комуністичними відомостями, що захиств робітників стати на захист тов. Ланьцукото.

Вулиці закидаються дівітками. Поліцію й двірників мобілізовано здирати з стін та приборити з вулиць прокламації.

На телефонічних дротах на центральних вулицях Варшави з'явилися червоні прапори й червоні афіші з комуністичними гаслами.

Варшавські робітники на під приємства жаво обговорюють долю тов. Ланьцукото. Ухвалюється резолюція протесту. На фабриках "Паровоз", "Ліньон" і "Подіс" відбулися масові мітинги. На декількох мітингах виступали послы т.т. Крульовські і Скрипа.

Цими днями робітники вирішили організувати масову демонстрацію. Щоб боронити демонстрацію від поліції, створено спеціальну "охорону". Поліція пильно стежить за членами "охорони" й всіх їх підтайки сфотографувала.

Перші демонстрації не по-

щастило. В звязку з цим 11-го січня організовано нову демонстрацію. Демонстранти зібрані на розі Минарської й Житньої вулиць. Зібралось кілька сотень робітників. Посол Скрипа виступив з промовою. Комуністичних послів охоронили робітничка охорона й комсомольці.

Коли демонстранти рушили вулицю, загопи кінної поліції почали розгонити юрбу. Понад 50 робітників заарештовано. Частина демонстрантів завернула на Вольську вулицю з вигуками: "Хай живе посол Ланьцукот!" і рушила Вольською, Холодною і Залізною вулицями. На розі Гжибовської поліція зупинила демонстрантів. Обурення поміж робітниками велике.

ТУГУТ ХАЗЯНУЄ НА КРЕСАХ

На засіданні адміністративної комісії союму, в присутності вице-премієра Тугута, розглядалась низка пропозицій, що стосуються до кресів. На засіданні була ухвалена резолюція П.П.С., що пропонує урядові негайно приступити до переведення земельної реформи в східних воеводствах і наділяти землею безземельне та малоземельне селянство "без ріжниць національностей". Притітка "без ріжниць національностей" означає, що з земельно-кресового фонду в першу

чергу задовольнятимуться заходи та місцеві польські колоністи і тільки невеликий відсоток землі попаде в руки українського селянства. Ще раніш представники національних меншостей у союмі, ознайомившись з тугутівським планом земельної реформи, категорично відмовились ввійти в проєктовану ним кресову раду.

ПОВСТАНСЬКИЙ РУХ НА ОКРАЇНАХ ПОЛЬЩИ.

На окраїнах Польщі повстанський рух знову зміцнюється. Дрібні повстанські загопи провадять напади на поміщицькі, військових поселенців та поліцаїв.

Недавно сталась сутинка між білоруськими селянами і польською поліцією в районі Молодечно. Польська поліція, довідатися, що в селі Зоболки переходується повстанський Рак, дуже популярний між місцевим селянством, вчинила вночі напад на це село й зарештувала Рака. Коли поліція везла Рака до найближчої станції Прудка, їй надігнала юрба селян з наміром відібти Рака. Поліція відстрілювалася й викликала на допомогу з Молодечню й Видляти землею безземельне та малоземельне селянство "без ріжниць національностей". Притітка "без ріжниць національностей" означає, що з земельно-кресового фонду в першу